

Új premier régi címmel

Immáron 34. alkalommal rendezték meg Közép-Európa egyik legjelentősebb ásványfesztiválját a Miskolci Egyetemen március 12–13. között. E rangos eseményhez kapcsolódóan a miskolci Herman Ottó Múzeumban került megrendezésre az a nagyívű előadói ülés, melyen a Magyarországi területén előforduló ásványokról írt monográfiákat tekintették át a hazai mineralógia jeles szakemberei. A rendezvénynek az adta a különös aktualitást, hogy 50 éve jelent meg Koch Sándor ma már klasszikusnak mondható „Magyarország ásványai” című könyve. Mintegy a jeles évforduló megkoronázásaként az előadói ülés végén került sor a szegedi GeoLitera (SZTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet) könyvkiadó azonos címmel megjelent „Magyarország Ásványai” új kötetének premier-jére. A könyvbemutató moderátora Földessy János akadémikus volt.

Amint azt az előadók és Pál-Molnár Elemér sorozatszerkesztő kiemelte, a középkortól napjainkig számos kötet foglalkozott a hazánk területén előforduló ásványokkal, azonban kevés olyan munka akad közöttük, amely a teljesség igényével próbálta megragadni azokat. Az első tudományos igényű készült magyar nyelvű monográfia Tóth Mike nevéhez fűződik, aki közel 20 évnél kutatómunkájának eredményét 1882-ben megjelentette meg „Magyarország ásványai” címmel. Majd ezt követte 84 évvel később a Szegedi Tudományegyetem professzorának, Koch Sándornak a tollából megjelent újabb monográfia, mely mintegy 180, kémiai elemzési adatokkal, kristályrajzokkal és fotókkal bőségesen illusztrált ásványt mutatott be. A kötet bővített, második kiadása 1985-ben látott napvilágot, mely az 1966–1983 közötti időszakban megismert ásványtani adatokkal gazdagodott és mintegy 270 ásványfajról közöl adatokat. Az azóta elmúlt több mint három évtized hazai ásványaival foglalkozó könyvtermésből mindenképpen kiemelkedő jelentőségű alkotás a Szakáll Sándor, Gatter István és Szendrei Géza szerzők által jegyzett „A magyarországi ásványfajok” című munka, mely részletesen tárgyalja a 2005-ig hazánkban kimutatott 525 ásványfajt.

A most közreadott kötet kiemelkedő alkotás, „mértőldkő” ebben a sorozatban. A könyv sikerének képlete pedig igen egyszerű: végy egy elkötelezett szakmai csapatot (egy profi mineralógust – Szakáll Sán-

A könyv borítója

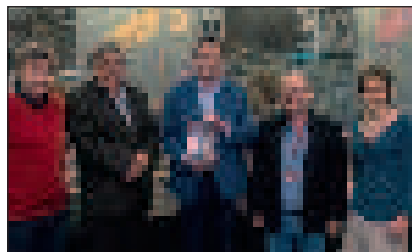
A kötet 682 hazai ásványfajról tartalmaz adatot. A könnyebb eligazodás végett az információkat földrajzi tájak szerint tárgyalják, 15 fejezetben. Koch Sándor könyvében a meteoritokkal kapcsolatos rész még a függelékben kapott helyet mintegy fél oldalnyi terjedelemben. Itt önálló fejezetben foglalkoznak velük a szerzők. Az egyes fejezetek élén jól áttekinthető, a szöveg megértését elősegítő térképvázlatokkal találkozunk, melyek Berentés Ágnes munkái. Az egyes fejezeteken belül közetrendszertani szempontok, illetve földtani korok szerint halad a tárgyalásmód magmás, metamorf és üledékes sorrendben, illetve az idősebb földtani koroktól elindulva a fiatalabb korok felé. A magmás, metamorf és üledékes rendszereken belül a genetikai elven alapuló tárgyalásuk a vezérfonal. A leírást az anyaközet rövid jellemzésével indítják, azonban formációneveket nem használnak. Ezek ugyanis nem feltétlenül mutatnak lényegesen különböző ásványtani jellegzetességeket. A nagyszámú lelőhely miatt csak a fajokban leggazdagabb és legkiemelkedőbb előfordulásokat ismertetik egy-egy alfejezetben. A különösen gyakori ásványok lelőhelyeit területi okokból a hasonló genetikájuk alapján összevontan mutatják be. Az egyszerűség kedvéért minden fejezet végén közlik a terület ásványaira vonatkozó szakirodalom-jegyzéket, ami megkönnyíti az olvasó gyors további tájékozódását az adott területtel kapcsolatban.

Az irodalmi hivatkozásoknál az összefoglaló művekkel szemben a szerzők előnyben részesítik az eredeti tanulmányokat. Konferencia-kiadványokra, kéziratokra pedig csak akkor hivatkoznak, ha a bennük közölt adatok korábban nem jelentek meg nyomtatott tudományos közlés formájában. A könyv érnye, hogy számos olyan adatot közöl, amelyeket korábban még nem publikáltak.

dor; egy elhivatott geológusmérnököt – Fehér Béla; egy remek fotóst, aki mellesleg gépészmérnök is – Tóth László), adj hozzá egy ragyogó munkát végző nyomdát (Innovariant Nyomdaipari Kft, Szeged), és mindezt bízd rá egy kiváló szerkesztőségre (GeoLitera), aki rövid időn belül is képes csúcsmínőségű munkára. S mindezt elérhető áron!

A bemutatott ásványok mögött jól dokumentált példányok állnak, melyeket a miskolci Herman Ottó Múzeum Ásványtára őriz. Az Ásványtár célul tűzte ki a hazánkban fellelhető ásványfajok minél teljesebb begyűjtését és megőrzését. Mára ez a szám elérte a közel 700-at, ami a hazánkban eddig kimutatott ásványfaj mintegy 90%-a. A múzeum szakemberei nagy gondot fordítanak az ásványok adatainak ellenőrzésére és a bizonytalan adatok kiszűrésére. Az ásványok korrekt meghatározásával és a régi példányok gondos újvizsgálásával folyamatosan növelik a gyűjtemény tudományos értékét jó példát mutatva ezzel a többi gyűjtemény számára. Ezt a munkát igen kitartóan, a gyűjtemény megalapításától kezdve (1980) folyamatosan végzik.

A kötet további érnye, hogy a szerzők nemcsak arra törekedtek, hogy minél több hazai ásványfajt bemutathassanak, hanem azokat hogyan mutassák be. Az esztétikumra is gondoltak. Koch Sándor idejében bár létezett már a színes nyomdatechnika, mégis abban az időben csak fekete-fehér felvételek bemutatására volt lehetősége a

Csoportkép a kötet készítőiről: Pál-Molnár Elemér (sajtó alá rendezés, kiadás), Szakáll Sándor (szöveg), Tóth László (fotók), Fehér Béla (szöveg), Berentés Ágnes (térképek)

kiadónak. A jelen kötet szerencsére ezen jócskán túllépett. Tóth László magas szintű szakmai felkészültségét és technikai tudását dicséri az a könyvben bemutatott 370 kiváló minőségű színes fotó, amelyben László maximálisan kihasználta a mai korszerű digitális fotótechnika és számítógépes képszerkesztés adta rétegfelvételek lehetőségeit.

Külön dicséret illeti meg a nyomdai előkészítést a képek színhelyességének és élességének pontos beállításában. Jacob Péter munkájával nagyban hozzájárult a könyv élvezhetőségéhez és az illusztráció esztétikumához

(Szakáll Sándor – Fehér Béla – Tóth László: *Magyarország ásványai*, GeoLitera, Szeged, 2016.)

HOLLÓSY FERENC